

В.В. ПОНОМАРЕНКО, Л.В. ПЕРЕВАЛОВА, канд. філос. наук, доцент

Визнання підприємства банкрутом

В Україні в умовах економічної нестабільності, ринкових перетворень, проблем неплатежів підприємств, що здійснюють господарську діяльність, часто виникає необхідність порушення справи про банкрутство, адже ринкова економіка висуває високі вимоги до діючих суб'єктів господарювання. В умовах ринкової економіки банкрутство підприємств є звичайним явищем.

Історія розвитку української процедури банкрутства досить нетривала. Проте вже можна з упевненістю стверджувати, що класичні прийоми і методи її реалізації набувають все більшої популярності. Серед них і так звана загальна процедура банкрутства підприємства-боржника. Її використання у сукупності із знаннями і навичками фахівців в області неплатоспроможності дозволяє проводити досить складні, але високоефективні як для боржника, так і для його кредиторів, судові процедури банкрутства.

Банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури. Банкрутство підприємств - це наслідок глибокої фінансової кризи.

Порядок проведення процедури банкрутства в Україні регулюється Господарським та Цивільним кодексами України, Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Суб'єктами банкрутства можуть бути юридичні особи, які зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності в органах державної реєстрації України, та фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності.

Перш за все суб'єктом банкрутства є боржник, неспроможність якого виконати свої грошові зобов'язання встановлена господарським судом. Суб'єктом банкрутства не можуть бути відокремлені структурні підрозділи юридичної особи – філії, представництва, відділення тощо та казенні підприємства. До кола суб'єктів банкрутства включені навіть юридичні особи, які діють у формі споживчого товариства, благодійного чи іншого фонду та фізичні особи – підприємці. Окрім того, перелік можливих банкрутів розширено за рахунок підприємств, що перебувають у стані приватизації до припинення провадження у справі про банкрутство цього підприємства.

Важливим суб'єктом банкрутства є кредитор. Кредиторами називаються практично всі особи, які мають грошові вимоги до боржника. До числа кредиторів відносяться органи державної податкової служби, інші державні органи, які здійснюють контроль за правильною і своєчасною сплатою податків і збо-

рів. Законодавством не встановлено будь-яких обмежень по статусу кредиторів. Ними можуть бути будь-які українські, іноземні фізичні та юридичні особи.

До учасників процедури банкрутства відносяться також арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор), власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, а також інші особи, які беруть участь у провадженні у справі про банкрутство, Фонд державного майна України, державний орган з питань банкрутства, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника.

Юридичний склад банкрутства визначається такими критеріями, як

- наявність встановленого судом неоплаченого грошового зобов'язання кредиторів;

- недостатність майнових активів для покриття боргових зобов'язань;

- незадовільні результати санації або мирової угоди.

Відсутність хоча би одного з цих критеріїв не дає суду права визнати боржника банкрутом.

Питання про визнання підприємства банкрутом вирішується господарським судом за місцезнаходженням боржника. Підставою для порушення справи про банкрутство підприємства є письмова заява до господарського суду будь-якого кредитора або боржника, яка повинна містити:

- найменування суду, куди подається заява;

- найменування боржника, кредитора;

- ідентифікаційний номер;

- обставини справи, викладені по суті;

- список доданих документів.

Заява розглядається судом і приймається рішення про порушення або відмову в порушенні справи про банкрутство.

Після порушення справи в перебігу п'яти днів документи направляються до Державного департаменту з питань банкрутства. Потім публікується оголошення про початок впровадження в справі про банкрутство. Призначається розпорядник майна боржника, який веде облік вимог кредиторів. Якщо погашення вимог кредитора шляхом санації неможливо, судом виноситься постанова про банкрутство. У разі визнання суб'єкта господарської діяльності банкрутом, його майно розпродається і гроші, отримані в результаті розпродажу, йдуть на задоволення вимог кредиторів у порядку черговості встановленої законом, і починається процедура ліквідації підприємства. Термін ліквідації підприємства повинен складати не більше дванадцяти місяців. Суд може продовжити цей термін, але не більше ніж на шість місяців.

При прийнятті судом постанови про банкрутство повноваження керуючих органів боржника припиняються

Суб'єкт підприємницької діяльності вважається ліквідованим з моменту внесення запису до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України про проведення державної реєстрації припинення його існування.